

Dosarul nr. 2ra-1455/20

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: C. Valah

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: M. Anton, V. Cotorobai, A. Bostan

DECIZIE

28 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Organizația de Creditare Nebancară „Mega Credit” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Creditare Nebancară „Mega Credit” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Olgăi Berzedean, Alexei Berzedean și Igor Boldin cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 18 aprilie 2019 OCN „Mega Credit” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Olgăi Berzedean, Alexei Berzedean și Igor Boldin, soliciând încasarea, în mod solidar, a datoriei în sumă de 25 882,96 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că potrivit contractului de împrumut nr. 342 din 23 decembrie 2016, OCN „Mega Credit” SRL a acordat pârâtei Olga Berzedean un împrumut de 30 000 lei, cu dobândă de 24% anual, pe un termen de 24 luni, scadent la 23 decembrie 2018.

Prin dispoziția pentru acordarea împrumutului din 23 decembrie 2016, pe contul bancar al debitorului a fost transferată suma de 29 250 de lei, minus comisionul de eliberare de 2,5% în sumă de 750 de lei, în total 30 000 lei.

Pârâții Alexei Berzedean și Igor Boldin au semnat contractele de fidejusiune nr. 342/1 și nr. 342/2 din 23 decembrie 2016, prin care au garantat rambursarea mijloacelor împrumutate de pârâta Berzedean Olga. Fidejursorii poartă răspundere față de creditor în aceeași mărime ca și debitorul.

Pârâta Berzedean Olga nu a executat obligațiile asumate și nu a rambursat împrumutul conform graficului și dobânda calculată.

Pentru respectarea procedurii prealabile, pârâților le-a fost înaintată avertizarea nr.99 din 10 decembrie 2018, prin care li s-a cerut să achite datoria, fiind avertizați că au restanță la achitarea împrumutului, care a fost recepționată la 12 decembrie 2018. Însă datoria a rămas neachitată.

La 17 aprilie 2019 suma datoriilor restante ale debitorilor față de reclamant constituia 25 882,96 de lei, din care: restanța la corpul împrumutului 13 502 lei; restanța la dobânzi 3 765 de lei; suma dobânzii 150,96 de lei; suma penalităților calculate pentru sumele neachitate 8 465 de lei.

Prin hotărârea din 1 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Mega Credit” SRL împotriva Olgăi Berzedean, Alexei Berzedean și Igor Boldin cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată ca neîntemeiată.

La 3 octombrie 2019, OCN „Mega Credit” SRL a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea din 22 noiembrie a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel nemotivate depuse de OCN „Mega Credit” SRL și s-a acordat apelantului termen pentru lichidarea neajunsurilor.

La 16 decembrie 2019, OCN „Mega Credit” SRL a depus cerere de apel motivată, solicitând casarea integral a hotărârii din 1 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

Prin încheierea din 2 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a acceptat pe rol apelul declarat de OCN „Mega Credit” SRL împotriva hotărârii din 1 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a stabilit ședința de judecare a apelului pentru datat de 25 februarie 2020, cu citarea părților.

Prin decizia din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de OCN „Mega Credit” SRL și s-a menținut hotărârea din 1 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 3 septembrie 2020, OCN „Mega Credit” SRL a declarat recurs împotriva deciziei din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia este ilegală și neîntemeiată, fiind posibilă de a fi casată în temeiul art. 432 alin. (2) lit. a), b), c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, s-a menționat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a constatat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar cele constatate nu au fost dovedite cu probe suficiente.

La examinarea cauzei instanța de apel a încălcat prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă.

Totodată, s-a invocat că decizia contestată este nemotivată.

Din decizie nu este clar din ce motive au fost respinse argumentele de fapt și de drept invocate în acțiune.

La fel, instanțele au respins formal acțiunea întrucât soluția adoptată de acestea nu explică motivele privării reclamantei de dreptul de proprietate asupra mijloacelor financiare acordate pârâților.

S-a invocat că inițial instanța de apel a admis spre examinare cererea de apel în ordine generală, fiind dispusă, inclusiv citarea publică a intimaților.

Astfel, cererea de apel urma să fie examinată în ordine generală, însă, contrar prevederilor legale, instanța de apel, prin citația remisă recurentei, atenționează părțile că cererea de apel va fi examinată în conformitate cu prevederile art. 276² din Codul de procedură civilă.

Drept urmare, consideră că instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 276² din Codul de procedură civilă, privând recurenta de dreptul la un proces echitabil și îngrădind accesul ultimei la actul justiției.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Colegiul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 7 iulie 2020, (f.d. 89), iar cererea de recurs a fost depusă de OCN „Mega Credit” SRL la 3 septembrie 2020, în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Până la data examinării admisibilității recursului, intimații nu au depus referință prin care să-și exprime poziția.

Prin încheierea din 16 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de OCN „Mega Credit” SRL, a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând decizia din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul constată că la caz se impune necesitatea admiterii recursului, cu casarea integrală

a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Potrivit art. 365¹ din Codul de procedură civilă, în termen de 24 de ore de la ajungerea dosarului în instanța de apel, cererea de apel se repartizează completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

În decurs de 10 zile de la repartizarea cererii de apel, completul de judecată care a primit cererea de apel spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege, fără înștiințarea participanților la proces.

Dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, completul de judecată aplică prevederile art.368 și 369.

În caz contrar, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, completul de judecată acceptă cererea de apel spre examinare și dispune intentarea procedurii de apel.

În conformitate cu art. 370 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel efectuează, în termen de până la 2 luni de la data emiterii încheierii de intentare a procedurii de apel, actele procedurale în vederea pregătirii cauzei pentru dezbateri în conformitate cu art.185 și art.186.

Referințele cu toate înscrisurile anexate se depun în atâtea copii câți participanți la proces sânt, plus o copie pentru instanța de apel, inclusiv, după caz, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.

În conformitate cu art. 376 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

Conform art. 102 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

În prezenta cauză, Colegiul constată că prin încheierea din 7 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a acceptat în procedură scrisă acțiunea cu valoare redusă înaintată de reclamantul OCN „Mega Credit” SRL împotriva pârâților Olga Berzedean, Alexei Berzedean și Igor Boldin. (f.d. 23)

Prin încheierea din 8 iulie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a încetat procedura scrisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Mega Credit” SRL împotriva Olgăi Berzedean, Alexei Berzedean și Igor Boldin cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, fiind dispusă examinarea cauzei în procedură contencioasă. (f.d. 29)

Judecând cauza, prima instanță prin hotărârea din 1 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a respins cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Mega Credit” SRL împotriva Olgăi Berzedean, Alexei Berzedean și Igor Boldin cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată s-a respins ca neîntemeiată.

La 3 octombrie 2019, OCN „Mega Credit” SRL a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe. (f.d. 39)

Prin încheierea din 22 noiembrie a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel nemotivate depuse de OCN „Mega Credit” SRL, s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, a apelului motivat și dovada achitării taxei de stat și s-a acordat termen pentru lichidarea neajunsurilor menționate. (f.d. 47-49)

La 16 decembrie 2019, OCN „Mega Credit” SRL a depus cerere de apel motivată, anexând și dovada de plată a taxei de stat, prin care a solicitat casarea hotărârii din 1 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii. (f.d. 53-55)

Prin încheierea din 2 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a acceptat pe rol apelul declarat de OCN „Mega Credit” SRL împotriva hotărârii din 1 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a stabilit ședința de judecare a apelului pentru data de 25 februarie 2020, în sala nr. 6 a Curții de Apel Chișinău, cu citarea participanților la proces. (f.d. 59)

Instanța de apel a întreprins măsuri de citare a participanților la proces, expediind citația în adresa apelantului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării la ședința de judecată fixată pentru data de 25 februarie 2020, ora 11:30, în incinta Curții de Apel Chișinău. (f.d. 60)

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 25 februarie 2020, aceasta a avut loc în prezența reprezentantului apelantului OCN „Mega Credit” SRL și s-a amânat examinarea apelului pentru data de 7 aprilie 2020. (f.d. 69-70)

Prin încheierea președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău din 8 mai 2020, s-a dispus redistribuirea cauzei altui judecător raportor. (f.d. 75)

Potrivit citației (fără număr și fără dată) anexate la materialele dosarului, participanții la proces au fost înștiințați că cererea de apel depusă de OCN „Mega Credit” SRL împotriva hotărârii din 1 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, va fi examinată în conformitate cu prevederile art. 276² din Codul de procedură civilă. (f.d. 78)

La fel, prin intermediul poștei electronice, OCN „Mega Credit” SRL, a fost informată despre faptul că cererea de apel se va examina fără participarea părților, potrivit art. 276² din Codul de procedură civilă. (f.d. 79)

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 28 mai 2020, apelul declarat de OCN „Mega Credit” SRL împotriva hotărârii din 1 octombrie 2019, s-

a examinat în ședință publică, însă în lipsa părților. Instanța de apel a considerat că procedura citării a fost legal executată și a purces la examinarea cauzei. (f.d. 80)

Iar, prin decizia din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de OCN „Mega Credit” SRL și s-a menținut hotărârea din 1 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Așadar, din materialele dosarului rezultă că în ordine de apel, cauza în apel a fost examinată în lipsa apelantului OCN „Mega Credit” SRL.

Iar, pornind de la constatările reținute supra, Colegiul constată că la caz instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, și anume, nu a respectat dispozițiile art. 102 alin. (1) din Codul de procedură civilă, or apelul a fost examinat în lipsa apelantului OCN „Mega Credit” SRL, cărui nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

La concret, se reține că, deși cauza în apel a fost examinată în ședință publică, pentru ședința de judecată din 28 mai 2020, participanții la proces nu au fost citați în mod corespunzător, ceea ce echivalează cu necitarea lor, or prin citațiile expediate, instanța de apel a înștiințat participanții la proces că cererea de apel depusă de OCN „Mega Credit” SRL împotriva hotărârii din 1 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, va fi examinată în conformitate cu prevederile art. 276² din Codul de procedură civilă, fără participarea părților.

Față de aceste considerente, Colegiul precizează că art. 379 alin. (1) din Codul de procedură civilă, acordă dreptul instanței de apel de a judeca apelul în lipsa apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

Sub acest aspect, în speță se constată că prin examinarea apelului în lipsa OCN „Mega Credit” SRL, care a fost înștiințat în mod defectuos despre procedura de examinare a ședinței de judecată, instanța de apel nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a apelantului, ce constă în posibilitatea acestuia de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare și, astfel, a admis încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În consecință, instanța de apel nu a garantat apelatului posibilitatea de a fi prezent în ședința de judecată, de a participa la dezbaterile judiciare, de a da explicații pe cazul dat și de a înainta obiecții, după caz, în sensul prevederilor art. 56, art. 382 și art. 384 din Codul de procedură civilă.

În acest sens, jurisprudența CtEDO accentuează necesitatea acordării posibilității justițiabililor de a-și pleda cauza cu eficiența dorită.

Adițional, Colegiul accentuează că procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces. Or, dreptul la un proces echitabil, așa cum apare enunțat în cuprinsul art. 6 din CEDO, reprezintă o noțiune vastă, care înglobează garanții procedurale de care se bucură orice persoană în vederea valorificării drepturilor și libertăților sale.

Contradictorialitatea procedurii este esențială pentru respectarea exigențelor unui proces echitabil, or, se poate deduce că contradictorialitatea procedurii nu reprezintă decât un aspect particular al egalității armelor, egalitate care implică dreptul de a avea acces la dosar, de a fi prezent la propriul proces, administrarea echitabilă a probelor, etc.

Având în vedere că o procedură contradictorie presupune dreptul părților de a disputa orice act, probă sau observație prezentate judecătorului și care pot influența decizia acestuia, este necesară asigurarea accesului la dosarul cauzei, dreptul părților de a fi prezente la propriul proces, dreptul acestora de a discuta/explica/combate poziția părții oponente.

În jurisprudența sa, CtEDO a punctat că citarea necorespunzătoare a părților de a participa la judecarea cauzei, a dus la încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea mutatis mutandis *Russu vs. Moldova*, nr. 7413/05, § 27, 13 noiembrie 2008; *Godorozea vs. Moldova*, nr. 17023/05, § 31, 6 octombrie 2009 și *Rassohin vs. Moldova*, nr. 11373/05, § 34, 18 octombrie 2011).

Subsecvent Colegiul notează că prin examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa apelantului a fost încălcat și dreptul la apărare, garantat de art. 26 din Constituție, care reprezintă principala garanție a unui proces echitabil, fără de care tranșarea litigiului în mod judicios nu ar fi posibilă.

Coroborând circumstanțele ce preced, având în vedere examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa participanților la proces, Colegiul conchide că partea apelantă a fost lipsită de dreptul de a beneficia de un proces echitabil, or, în recurs s-a confirmat că apelantul OCN „Mega Credit” SRL nu a fost citat în modul corespunzător la ședința din 28 mai 2020.

Pornind de la argumentele recurentului, având în vedere împrejurările derulate, Colegiul consideră că la caz instanța de apel era obligată să creeze condiții obiective și reale pentru ca apelantul să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale.

Sub aspectul celor relatate, este cert că la examinarea cauzei instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, iar eroarea judiciară menționată nu poate fi corectată de instanța de recurs, deoarece apelanta a fost lipsită de posibilitatea de a-și susține poziția la stadia apelului.

Date fiind aceste încălcări, singura soluție legală și rezonabilă este casarea și trimiterea spre rejudecare a cauzei. Nu poate fi reținută cauza pentru a fi judecată în fond, or, așa cum a fost arătat mai sus, normele de drept procedural au fost încălcate în mod flagrant, nejustificat, cu urmări severe și cu un potențial de pericol pentru ordinea juridică.

În atare circumstanțe, se decide casarea integrală a deciziei atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel pentru a se asigura părților o judecare efectivă a cauzei în ordine de apel, ca garanție a legalității și temeiniciei actului judecătoresc ce va fi adoptat.

Din aceste motive, având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de OCN „Mega Credit” SRL și de a casa decizia din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Organizația de Creditare Nebancară „Mega Credit” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează decizia din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Creditare Nebancară „Mega Credit” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Olgăi Berzedean, Alexei Berzedean și Igor Boldin cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, se trimite spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari